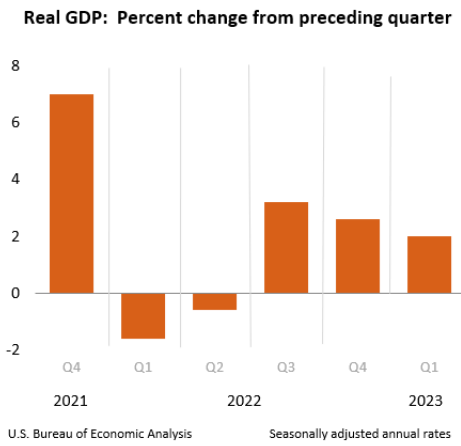

Lietuvos Respublikos diplomatinių atstovybių JAV
AKTUALIOS EKONOMINĖS INFORMACIJOS SUVESTINĖ
 2023 m. birželio mėn.

Bendra ekonominė informacija	Šaltinis																					
<p>BVP. Birželio 27 d. paskelbtais patikslintais duomenimis, 2023 m. I-ą kv. JAV BVP išaugo 2 proc. Palyginimui, 2022 m. IV-ą kv. šis rodiklis augo 2,6 proc.</p> <p>Daugiausia BVP padidėjimą 2023 m. I-ą kv. lėmė didėjusios vartojimo išlaidos, eksportas, federalinės, valstijų ir vietos valdžios išlaidos, kurias iš dalies kompensavo sumažėjusios investicijos į atsargas ir būstą.</p> <p>Infliacija. Birželio mėn. paskelbtais duomenimis, 2023 m. gegužės mėn. infliacija JAV siekė 4 proc. ir tai yra mažiausias lygis nuo 2021 m. kovo mėn. Mažėjančią infliaciją labiausiai įtakoją energijos kainų kritimas (-11,7 proc. gegužę, -5,1 proc. balandį), maisto kainų augimas sulėtėjo iki 6,7 proc., nuo 7,7 proc. balandžio mėn.</p> <p>Palūkanų normos. Birželio 15-16 d. vykusiame posėdyje, Federalinis rezervų bankas paliko palūkanų normas nepakitusias 5,00-5,25 proc. ribose. Tačiau jau birželio mėn. pabaigoje FED pirmininkas J. Powellas indikavo, kad artimiausiam FED posėdyje reikėtų tikėtis nuosaikaus palūkanų normos padidėjimo. Ekspertų vertinimu, 2023 m. II-me pusmetyje reikėtų tikėtis 1-2 palūkanų normos pakėlimo.</p>	 <p style="text-align: center;">Real GDP: Percent change from preceding quarter</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Year</th> <th>Quarter</th> <th>Percent change</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2021</td> <td>Q4</td> <td>~7.0</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>Q1</td> <td>~-1.5</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>Q2</td> <td>~-0.5</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>Q3</td> <td>~3.2</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>Q4</td> <td>~2.8</td> </tr> <tr> <td>2023</td> <td>Q1</td> <td>~2.0</td> </tr> </tbody> </table> <p style="text-align: center;">U.S. Bureau of Economic Analysis Seasonally adjusted annual rates</p>	Year	Quarter	Percent change	2021	Q4	~7.0	2022	Q1	~-1.5	2022	Q2	~-0.5	2022	Q3	~3.2	2022	Q4	~2.8	2023	Q1	~2.0
Year	Quarter	Percent change																				
2021	Q4	~7.0																				
2022	Q1	~-1.5																				
2022	Q2	~-0.5																				
2022	Q3	~3.2																				
2022	Q4	~2.8																				
2023	Q1	~2.0																				
<p>Nedarbas. Nacionaliniu mastu, gegužės mėn. nedarbo lygis JAV siekė 3,7 proc., tuo pat metu Čikagos miestas užfiksavo 3,6 proc. nedarbo lygį, o Čikagos regionas artėjo prie rekordiška žemo 3,2% nedarbo lygio. Žemiausias nedarbo lygis Čikagoje buvo pasiektas 2019 m. gruodį (3,3%). Čikagos regione darbo užimtumo rodikliai beveik pasiekė pandemijos pradžios lygį – šiek tiek daugiau nei 3,8 milijono darbuotojų, vos 8 000 mažiau nei priešpandeminiu laikotarpiu pasiektas aukščiausias užimtumo lygis. Reikia paminėti, kad skirtumai Čikagos rajonuose yra ryškūs. Tradiciškai tarp centro ir šiaurės rajonų, lyginant su didžiausius iššūkius turinčiais rajonais, tokiais kaip Englvudas. Tai gali sudaryti ir didesnę nei 20 proc. skirtumą, kas reiškia, kad vienuose rajonuose nedarbo lygis siekia mažiau nei 2 proc., tačiau kituose rajonuose jis siekia daugiau nei 20%.</p> <p>JAV vakarų valstijos – Kalifornija, Oregonas, Vašingtonas jaučia didelį poveikį ekonomikai dėl technologinių kompanijų atleidimų, kurie siekia dešimtis tūkstančių darbuotojų per pastaruosius metus. Pvz. Kalifornijoje nedarbo lygis buvo antras pagal dydį JAV ir š.m. balandžio mėn. siekė 4,5 proc. Daugiau darbuotojų atleido Microsoft, Facebook ir kt. technologijų gigantai.</p>	<p>Chicago Business WSJ</p>																					
<p>Darbo užmokestis. Vidutinis valandinis darbo užmokestis JAV gegužės mėn. pakilo iki 28,75 USD. Palyginimui, prieš metus jis siekė 27,39 USD/val. Minimalus valandinis atlyginimas federaliniu mastu yra 7,25 USD /val., valstijos ar net atskiri miestai gali nustatyti ir kitokį minimalų valandinį užmokestį. Birželio mėn. duomenimis, didžiausias minimalus valandinis darbo užmokestis buvo Vašingtono mieste, Kolumbijos apygardoje (16,50 USD/val.), Vašingtono valstijoje (15,74 USD/val.), Kalifornijoje (15,50 USD/val.), Konektikute (15,00 USD/val.). Nuo liepos 1 d. Čikagos mieste minimalus valandinis atlyginimas padidėjo nuo 15,00 USD/val. iki 15,80 USD/val. daugiui darbuotojų.</p>	<p>Trading Economics Chicago Tribune WagePoint</p>																					

Technologijos, inovacijos, mokslas	
Puslaidininkiai. Nuo š. m. rugpjūčio 1 d. Kinija įveda eksporto leidimus aštuoniems galio ir šešioms germanio produktams, kurie yra kritiškai svarbūs puslaidininkių, elektromobilių gamyboje ir kt. technologiškai pažangiuose sektoriuose. Daugiausia galio ir germanio metalų yra išgaunama Kinijoje. Ši žinia paskelbta likus kelioms dienoms iki JAV išdo sekretorės Janet Yellen vizito į Pekiną liepos pr. ir kaip atsakas JAV siekiam apriboti Kinijos prieigą prie kai kurių pažangių puslaidininkių.	BBC Reuters
JAV-JK. Birželio pr. JAV ir Jungtinė Karalystė priėmė „Atlanto deklaraciją“, kuria susitarė dėl glaudesnio bendradarbiavimo sprendžiant neatidėliotinus ekonominius iššūkius tokiose srityse kaip švari energija, svarbiausi mineralai ir dirbtinis intelektas. Susitarimas apima ir bendradarbiavimą branduolinėje srityje – naujos infrastruktūros kūrimą ir priklausomybės nuo rusiško branduolinio kuro mažinimą. JAV yra didžiausia JK prekybos partnerė (2022 m. prekybos apimtis sudarė 16,3 proc. visos JK prekybos). Remiantis JAV vyriausybės duomenimis, JK yra septinta pagal dydį JAV prekybos partnerė, sudaranti 2,7 proc.	WeForum Reuters
„Threads“. M. Zuckerbergo kompanija „Meta“, kuriai priklauso „Facebook“, „Instagram“ ir „WhatsApp“, pristatė naują programėlę „Threads“, kuri taikosi iš „Twitter“ perimti pagrindinio viešo internetinio forumo vaidmenį. „Threads“ veikia panašiai kaip ir „Twitter“, kai kurie ekspertai vadina naująją platformą „Twitter žudiku“.	NYTimes
Duomenų centrai. Pastaraisiais metais smarkiai išaugo duomenų centrų paklausa, kurią paskatino covid-19 pandemija ir besikeičiantys darbo įpročiai, augantis debesies (cloud-based) paslaugų skaičius. Tai reiškia, kad reikia vis daugiau žemės sklypų, pastatų, aušinimo sistemų ir elektros energijos, kuri palaikytų nenutrūkstamą šios infrastruktūros veikimą. Ekspertų teigimu, ateityje tokio pobūdžio paslaugų tik daugės, tas ir duomenų centrų poreikis augs.	NYTimes
„Apple“. Birželio 30 d. „Apple“ tapo pirmąja įmone, kurios akcijomis prekiaujama viešai, kurios rinkos vertė pasiekė 3 trilijonus USD. Šią ribą „Apple“ trumpam buvo pasiekusi ir 2022 m. sausio mėn., tačiau nesugebėjo to užfiksuoti rinkos uždarymo metu.	APNews
Silicio slėnio laisvų biuro patalpų skaičius ir toliau stipriai auga. San Chosė, Palo Alto ir Sunnyvale tuščių biurų procentas augo nuo 11 proc. 2019 m. iki 17 proc. šį birželį, o kai kuriuose aplinkiniuose miestuose šis skaičius pasiekė 20 proc.	WSJ
Anduril Industries – vienas pirmųjų technologinių startuolių Kalifornijoje žengia į gynybos sektorių ir neseniai įsigijo Indijanos kompaniją Adranos, kuri vysto variklius raketoms. Šiuo metu kompanija tikisi susitarimo su Pentagonu dėl gynybos komponentų gamybos ir pardavimo JAV gynybos pramonei. Įmonės gamybos dronai jau yra naudojami Ukrainos gynyboje.	WSL
Chicago Business paskelbė 50 sparčiausiai augančių Čikagos įmonių. Dar 2022 m. sąrašė puikavosi lietuvių įkurta kompanija DevBrigde, kurią įsigijo Cognizant.	Chicago Business
Vakcinos. Mokslininkai teigia pasiekę lūžio tašką kuriant vakciną nuo vėžio ir prognozuoja, kad po penkerių metų bus sukurta dar daugiau vakcinų. Tai nėra tradicinės vakcinos, užkertančios kelią ligoms, o gydymo būdas, skirtas sumažinti auglius ir sustabdyti vėžio atsinaujinimą. Tokiu gydymo metodu mokslininkai siekia įveikti krūtis ir plaučių vėžį, šiemet pranešta apie proveržį gydant odos ir kasos vėžį.	AP News

Energetika, transportas, klimatas	
<p>Švarus transportas. JAV Transporto departamentas skiria beveik 1,7 mlrd. dolerių dotacijų nulinės emisijos ir mažai teršiantiems autobusams įsigyti, šios lėšos skiriamos transporto projektams 46 valstijose ir teritorijose. Dotacijos leis viešojo transporto agentūroms, valstijų ir vietos valdžios institucijoms įsigyti 1 700 JAV pagamintų autobusų, beveik pusė jų neturės jokio anglies dvideginio išmetimo. Dotacijų finansavimą užtikrina 2021 m. Prezidento Joe Bideno pasirašytas Infrastruktūros plėtros įstatymas. Prezidentas pabrėžia elektrinių transporto priemonių, ypač mokyklų ir viešojo transporto autobusų, svarbą ir siekia sumažinti klimato kaitos poveikį. Skelbimas apima antrojo autobusų ir infrastruktūros finansavimo etapo dotacijas. Iš viso JAV iki šiol investavo 3,3 mlrd. dolerių į šiuos projektus. Vyriausybės pareigūnai tikisi skirti dar apie 5 mlrd. dolerių per ateinančius tris metus.</p>	<p>Chicago Tribune</p>
<p>Elektromobilių pradininkė „Tesla“ pranešė, kad per 2023 m. II ketv. visame pasaulyje pristatė 466 140 (+83 proc.) „Tesla“ automobilių. Tai rekordinis skaičius, didesnis nei ekspertų prognozės, o to priežastis – didelės „Teslos“ siūlomos nuolaidos. Ši žinia pabrangino „Teslos“ akcijas 5 proc. ir patvirtino, kad susidomėjimas „Tesla“ automobiliais išlieka, o augimas pelningumo sąskaita duos ilgalaikės naudos elektromobilių gamintojui.</p>	<p>WSJ WSJ</p>
<p>Klimato kaita. Kalifornijos valstija pastaraisiais metais susiduria su ekstremalia klimato kaita, todėl kitais metais valstijos gyventojams bus siūloma balsuoti ir patvirtinti 15 mlrd. JAV dolerių finansavimą, skirtą klimato kaitos padariniams mažinti. Bus investuojama į atsinaujinančios energetikos projektus, potvynių kontrolės ir gaisrų aptikimo sistemas ir kt.</p>	<p>Mercury News</p>
<p>Uostai. Los Andželo ir Long Bičo uostų veikla sutrikdyta dėl uostų darbuotojų streikų. Šie uostai yra pagrindiniai kanalai iš Azijos šalių, todėl baiminamasi, kad sutriks tiekimo grandinės. Šie streikai paliečia 175 tūkst. Pietų Kalifornijos darbuotojų, kurių veikla tiesiogiai ar netiesiogiai yra susijusi su uostais. Minėti uostai kiekvienais metais pergabena krovinių už 469 mlrd. JAV dolerių.</p>	<p>LATimes</p>
<p>Draudimo kompanija Allstate sustabdė draudimo polisų pardavimą naujiems klientams Kalifornijoje dėl nuolat siaučiančių gaisrų ir žymiai didesnės rizikos. Allstate yra ketvirta pagal dydį Kalifornijos draudimo bendrovė. Kita bendrovė State Farm taip pat nebesiūlo naujų sutarčių naujiems klientams.</p>	<p>WSJ</p>
<p>Būstas. Kalifornijos gubernatorius Gavin Newsom paskelbė apie planuojamas investicijas į apgyvendinimo projektų vystymą, kurios sieks 4,68 mlrd. JAV dolerių. Apgyvendinimo-gydymo infrastruktūra bus skirta žmonėms su psichinėmis ligomis ir benamiams, kurių kiekis Kalifornijoje yra vienas didžiausių tarp visų JAV valstijų.</p>	<p>SFChronicle</p>

Parengė:

Jūratė Usevičiūtė, LR ambasados JAV pirmoji sekretorė jurate.useviciute@urm.lt;

Vidmantas Verbickas, LR generalinio konsulato Čikagoje patarėjas, vidmantas.verbickas@urm.lt;

Sergejus Tichomirovas, komercijos atašė LR generaliniame konsulate Čikagoje, sergejus.tichomirovas@urm.lt;

Mantas Zamžickas, komercijos atašė LR generaliniame konsulate Los Andžele, mantas.zamzickas@urm.lt.